

SURÂSUL

Și pretutindeni fu întuneric.

Un blestem satanic, urzit în clipe înfiorător de negre, se împlinî — și pământul, cuprins de beznă, se prefacă într'un mormânt trist.

Jale adâncă stăpâna pe oameni. Femeile se culcau și se sculau cu ochii scăldați în lacrimi de sânge. Pruncii gemeau cu glasul stins și obosit.

Păsări ciudate zugrăveau, în sbor, icoane drăcești.

Și foamea își întinse aripa peste pământul întunecat.

Prin biserici, prin temple, slujitorii Cerului ridicară rugăminti desnădăjduite, puternice, către înălțimele mute.

Se făcură jertfe nenumărate zeilor.

Oamenii o țineau numai în rugă.

Și lumina nu mai apărea.

Se adunară la sfat toți vrăjitorii și înțelepții lumii; și gândiră îndelung, ostenitor; totul fu, însă, de prisos.

Cădeau fecioare curate pradă bolilor și a tristeții. Bărbații stăteau, ațurii, nopți întregi cu privirile bolnave îndreptate către cer, așteptând, înfrigurați, lumina. Pruncii se ofileau și mureau, unul câte unul. Corăbiile bogate nu mai trăgeau la țârmurile, altădată, strălucitoare. Și mate loji cu obraji muiți în vânturi reci și 'n adieri calde — nu mai poposeau pe pământul blestemat. Bătrânii — cu cenușe pe cap — își dădău, sărmani și nevoznici, cu pumnul 'n piept — pocăindu-se de greșelile lor și c le ale copiilor lor. Ca flori suave, fetele se ofileau și-și dădeau suflarea — în tânguirile negre ale străzilor pustii.

Și lumina nu se mai ivia.

Întunericul, întunericul adânc cuprinse cu ghi rele sale îndârjite, pământul.

Rugile preotilor și jertfele aduse zeilor nu c întiră Firea. Cerul era stăpânit, și el, de întuneric.

Și veni din înălțimile mute o față măreață.

Eși în mijlocul câmpiei, își desveli pieptu-i de zăpadă în bătaia vântului și privind negura, surăse.

Surăse cald, superb, surăse cu tot focul trupului ei sfânt.

Și, odată, valuri de lumină înneacă văzduhul.

Și iarăși fii soare.

Și iarăși fii lumină.

I. Peltz.

REVOLTA

Prin alba transparență a lungilor perdele,
Roșatica lumina

A soarelui ce cade încet spre orizon,
Subtil se infiltrează, se'ntinde pe podele
In jocuri de rugină
Ș'n ascuțșuri stranii se-apropie de tron.

In liniștea solemnă căzând din bagdadie,
S'amestecă de-odată
O larmă ce se urcă din veștejitul parc,
Ce crește și se umflă ca marea'n vijelie, —
O larmă 'nfricoșată
De urlete, de săbii, de vâjâiri de arc.

Iar fiorosul zâmbet al soarelui tomnatic
Ce par'că se încheagă
Și par'că încremenește de veci pe orizon,
Pătrunde prin perdele, mai larg și mai sălbatic,
Inneacă sala 'ntreagă
Și ca un val de sânge se'ntinde peste tron.

31 Martie 1912.

D. Iacobescu

Paginile zilei

† G. N. Gigu

Nu sunt două săptămâni de când recenzăm volumul de *Sonete* al lui Gigu. Relevam în acelea caracterul enigmatic al unei inspirații ce se sbătea între poli opuși. Astăzi enigma aceea ce erapentru noi o fâgăduială s'a rezolvat în moarte.

G. N. Gigu s'a sfârșit în noaptea dinspre 6 Septembrie, în vârstă de 24 ani.

Il simțim totuși viu printre noi: cu fruntea lui prelungită; cu adâncii lui ochi, larg deschiși asupra vieții; cu acel zâmbet fugar ce era numai bunătațe.

Înfățișându-i odată idealul unei vieți de liniște și concentrare, el își opuse pe acela al sbuciumului, al risipirii active.

Se întorsese din campanie cu puterile mărite, lucra nopțile în futregime, cu grabă, la traducerea sonetelor lui Petrarca și a poemei lui Heine, *Atta Troll*; graba lui îl îndemna să-și smulgă din suflet, tot ce acel suflet avea ca plus de bordant de vis și poezie, făcând să răsune exasperată coarda bucuriilor violente. Ciclul *Primăverei* care participa dela o asemenea inspirație — și pe care vom căuta să l publicăm — e de o frumusețe deosebită.

Simțind în apropiere zefirul ucigător al morții, flacăra ce-l însuflețea și-i ilumina ochii pe dinăuntru, se sbătea și se lungea fâlătoare.

Dar peste toata graba, tot sbuciumul și bucuria aceasta, se lăsă bariera imposibilă a morții. O contagiune îi încheie socoteala zilelor într'o săptămâna. Gigu trăise mult într'un timp scurt. Călătorise în Germania și Italia și de-arândul și avea de-acolo amintirea elevațiilor ce-l formaseră și și al adversităților ce nu reușiră să-l înfrângă.

Pentru viitor avea planuri ce cinsteau bogăția și noblețea naturii lui.

... Dar acum, nici trecut, nici viitor; nici amintiri, nici planuri; nimic din ce ne făcea să l iubim. Întuneric, neant și un definitiv dureros.

* * *

de Alfred Ney (Zurich, ed. Orell Fussli, 1918).
Le Droit des Morts Una din puținele publicații recente de expresiune franceză ce au ajuns și pe la noi.

D-l Alfred Ney, membru în «Bureau de secours aux prisonniers de guerre a Berne», a întreprins o anchetă asupra chipului în care *dreptul morților* este respectat, asigurându-le o sepultură, atunci când vrămașia împrejurărilor le-a adus sfârșitul pe tărâmurile străine, sau pe tărâmurile proprii, dar despărțiți de ai lor. Paginile d-lui Ney sunt scrise cu emoțiune și, afară de un apel către toate statele neutre, întru constituirea unei federațiuni pentru îngrijirea mormintelor de soldați — volumul mai cuprinde și 79 fotografii de asemeni morminte.

Mâna dușmanu ui care, în reconcilierea morții, a însemnat cu o piatră locul unei căderi și a pus o floare deasupra, schițează un gest de umanitate, care ne înduioșează.

Toate mormintele acestea, așa cum le aflăm în clișeele reproduse, așezate în liberă și splendidă natură ne dau sentimentul nu știu cărei mistice aspirații.

Găsim printre acestea și morminte aflătoare sub cerul românesc. Privește, astfel, fotografia care înfățișează cimitirul din *Vălețele*. Cu greutate, deslușesc pe o piatră un nume german: *Weiner*. Cimitirul e german; dar recunosc împrejur pesagiul familiar al țării noastre.

Cartea nu ne spune dacă se află și cimitire românești zidite din grija altuia; sau, dacă, morții noștri, sustrași dela grija oamenilor, și în amețea căderii vertiginose, n'au ramas de cât în grija pământului care înghite și a apeii care spală — dar și în aceia a sufletelor noastre, de depozitare sigure și geloase, poate, de a ști sarcina lor împărțită.

* * *

Deschide-rea stagi- În împrejurările în cari se deschid astăzi teatrele, atât trupa dela Național cât și formațiunea Bulandra, se resimt de lipsa elementului unei femei. Nu știm ce se va fi hotărât la Național; dar în ce privește formațiunile particulare, abținerea d-nei Voiculescu și d-soarei Ventura, determină sau va determina punerea în valoare a tinerelor elemente feminine. Dacă prin aceasta teatrul va fi câștigat cu un nou talent, absența d-nelor Ventura și Voiculescu va fi un regret cu compensațiune... Datoria cronicăului de teatru este de a libera publicul de robia exclusivă a reputațiilor stabilite. Debuturile sunt foarte grele la noi!... un public inteligent